

ŠTO NOVI CRKVENI POKRETI OČEKUJU OD DUHOVNOG VOĐE

Miljenko Stojić, Međugorje

UDK : 241.5 :234.2

Stručni članak

Sažetak

Novi crkveni pokreti danas su znak djelovanja Duha Svetoga u svojoj Crkvi. Budući da ih čine grešni ljudi u opasnosti su poći krivim pravcima. Zbog toga imaju potrebu za dobrim duhovnim vođama. Glavna svojstva jednoga takvoga duhovnog vođe trebala bi biti: veliko iskustvo vjere, vjera svjedočena životom, molitva, otvorenost proročkim nadahnućima. On poučava, tješi i prosuđuje. Uči druge kako živjeti u poslušnosti Božjoj riječi i kako u isto vrijeme živjeti u potpunju slobodi. To dakako ne znači da bi se pripadnici novih crkvenih pokreta ili duhovni vođe smjeli osjećati poput nekog povlaštenog sloja. Oni samo čine ono što je zapisano u Svetom pismu, oživotvoruju svoju pripadnost "Božjem narodu".

UVOD

Suvremeni crkveni pokreti jesu današnje veliko duhovno probuđenje.¹ Svojim živim djelovanjem mijenjaju lice Crkve na ovome svijetu. Različiti su, ali im je zajedničko to da teže prema sučeljavanju s Božjom riječju i prema osobnom susretu s Kristom. Osobno i zajednički žele svjedočiti ljubav prema Bogu i prema braći i sestrama. Osjećaju se otvorenima svim karizmama koje im Bog želi darovati.² Pretežno su sastavljeni od laika, tako da mnogi ovu pojavu nazivaju "laičkim Duhovima".³

¹ Usp. A. Favale (priređio), *Movimenti ecclesiali contemporanei* (Las, Roma 1982); T. Goffi - B. Secondin, "Movimenti comunitari", *Problemi e prospettive di spiritualità* (priređio Tullio Goffi - Bruno Secondin, Queriniana, Brescia 1983.), str. 389-408; L. Borriello - G. Della Croce - B. Secondin, *La spiritualità cristiana nell'età contemporanea*, (Borla, Roma 1985.), str. 370-375; 392-396; J. Castellano, "Movimenti ecclesiali", *Dizionario enciclopedico di spiritualità* (u nastavku DES), (priređio Ermanno Ancilli, 3 vol., Città Nuova, Roma 1990.) II., 1682-1694; R. Tonelli, "Gruppo ecclesiale", *Dizionario di pastorale giovanile* (u nastavku DPG), (priređio Mario Midali i Riccardo Tonelli, Editrice Elle Di Ci, Torino 1989.), str. 418-422.

² Usp. F. A. Sullivan, *Carismi e Rinnovamento carismatico* (Editrice Ancora, Milano 1983.); A. Drago, *I doni dello Spirito Santo nella vita del cristiano* (Editrice Ancora, Milano 1986.).

³ Usp. J. Castellano, "Movimenti ecclesiali", 1682.

Ovi pokreti duhovnom vođi daju veliku ulogu. On je taj koji je više od drugih iskusio Boga i ovo mu daje auktoritet.⁴ Obično ga ne zovu "duhovnim vođom", nego rabe pojmove kao "prezbiter", "lider", "animator".

Puno se toga očekuje od ovih duhovnih vođa, animatora, prezbitera, lidera.⁵

1. VELIKO ISKUSTVO VJERE

Zahvaljujući II. vatikanskom saboru i pojavi različitih crkvenih pokreta vjera se više ne shvaća kao sustav ideja koje treba prihvatiti, skup zapovijedi koje treba obdržavati, nego kao potpuno predanje Bogu koji nam se posredovao u Objavi, kao neprestani odnos sa živim Bogom.⁶ Prepoznaje se da je ovo veliko iskustvo vjere u temelju svakog pastoralara, u temelju svakog kršćanskog djelovanja.⁷

Kada se govori o vjeri treba razlikovati krepost vjere od karizme ili dara vjere.⁸ Krepost vjere dobiva se krštenjem i neprestano se nalazi u nama. Pomaže nam vjerovati da je istinito ono što je Bog objavio svome narodu tijekom povijesti. U nama daje plodove, kao što kaže sv. Pavao u Gal 5,22. S druge strane, karizmu ili dar vjere primaju samo oni kojima Duh to daje. Taj dar sastoji se u uvjerenju da će Bog učiniti sve ono što se bude zatražilo od njega (usp. Mt 17,20).

Novi crkveni pokreti od duhovnog vođe očekuju ne samo da ima krepost vjere nego i veliko iskustvo vjere, po mogućnosti

⁴ Usp. B. Juanes, *Le tentazioni dei leaders* (Rinnovamento nello Spirito Santo, Roma 1982.) 25; AA. VV., *Il rinnovamento nello Spirito Santo* (Rinnovamento nello Spirito Santo, Roma 1988.) 35; F. A. Sullivan, *Carismi e Rinnovamento carismatico*, str. 90-91.

⁵ Usp. M. Panciera, *Servi dello Spirito* (Rinnovamento nello Spirito Santo, Roma 1990.); R. Bello, *La nuova evangelizzazione* (Rinnovamento nello Spirito Santo, Roma 1990), str. 29 - 54.

⁶ Usp. A. Mercatali, *L'uomo pluridimensionale. Riflessione pedagogica alla luce del Magistero* (La Scuola Editrice - Brescia, Ed. Antonianum - Roma, 1987), str. 274-278; H. Mühlen, *Temeljno obraćenje* (Duh i voda, Jelsa 1986), str. 44-122; Ph. Ferlay, *Compendio della vita spirituale* (Edizioni Paoline, Roma 1990.); B. Marconcini, "Fede", *Nuovo dizionario di teologia biblica* (u nastavku NDTB), (priređili Pietro Rossano, Gianfranco Ravasi, Antonio Girlanda, Edizioni Paoline, Roma 1988.), str. 536.

⁷ Usp. C. Brovotto, "Una forte esperienza di Dio: base di ogni pastorale", *Spiritualità. Fisionomia e compiti* (priređili B. Calati, B. Secondin i T. P. Zecca, Las, Roma 1981.), str. 129-139; C. Roccheta, "Parola scritta e parola vissuta", *Parola di Dio e spiritualità* (priređili B. Secondin, T. Zecca, B. Calati, Las, Roma 1984.), str. 183-189.

⁸ Usp. G. D'Amore, *Spirito o carismi* (Edizioni vozacioniste, Napoli 1972.), str. 104.

karizmatsku vjeru. Njegovo osobno iskustvo postat će uzor, put za nasljedovanje.⁹ Promotrimo glavne pravce razvoja ovoga iskustva u čovjekovu životu. Duhovni vođa prolazi isti put.

1.1. Spasenjska vjera

Poticaj na vjeru nalazi se u dragovoljnoj Božjoj inicijativi.¹⁰ Bog se otvara čovjeku, privlači ga k sebi. Postaje mogućim vjerovati u ono što je Bog činio tijekom povijesti, vjerovati u ono što je obećao učiniti u budućnosti. Vjerom čovjek postaje sposoban pobijediti "svijet" (usp. 1Iv 5,4) zato što je ona Božje djelo (usp. Iv 6,29). Čovjek vjeruje u sve ono što je učinio Isus Krist i uzdiže se prema Ocu. Postavlja se sada pitanje: što bi to čovjek trebao učiniti da bi postigao vjeru i u njoj napredovao?

Nije lako skršiti osobnu zatvorenost, izići iz sebe. Vjera je upravo to: izići iz sebe da bi se pošlo novim putovima. Čovjek se boji tamne nepoznanice koja stoji pred njim. Salijeću ga dvojbe i neodlučnost. Njegovo je poslanje osloboditi se ovih okova i poletjeti prema Bogu. Mora prepoznati da je u pitanju kamo je upravljeno njegovo postojanje i na kakav ga način provodi. Ako dopusti da ga Bog privuče, ako počne vjerovati u njegovu ljubav, spasenje je ušlo u njegovu kuću (usp. Iv 6,69). Može iskusiti što uistinu znači spasenje koje je Bog navijestio svakome čovjeku.

Iskustvo spasenjske vjere pomaže čovjeku pronaći samoga sebe. Nije više zatvoren u uzak ljudski krug, nego je otvoren Bogu kao svome Ocu. U ovoj otvorenosti prepoznaje da je netko, da je dijete Božje.¹¹ Iskusiti ovo otkriće jest kao otkriti samoga sebe, svoje osobno dostojanstvo, svoj životni poziv. Čovjek vidi da je od Boga primio sve ono što ima. Njegova je vrijednost biti Božje stvorenje, biti objekt njegove ljubavi. Nema više potrebe pokušavati se na sve načine prikazati dobrim pred Bogom, skrivajući svoju pravu narav. Može biti ono što jest.

Bog nije neosjetljiv na ovu čovjekovu otvorenost. On slavi zato što se vratio onaj tko je bio izgubljen. Sve mu oprašta i prima ga pun ljubavi. Njegov zagrljaj udaljava od čovjeka strah koji je imao. Čovjek vidi da Bog u kojega vjeruje nije strašni Bog, spreman samo optužiti i kazniti, nego Bog s kojim se osjećamo sretnima. Takav Bog kao uvjet pristupa k sebi ne traži od čovjeka da bude savršen.

⁹ Usp. M. Dielle, "Leaders o drivers", *Ruah* 2 (1990.) 6, 4-5.

¹⁰ Usp. B. Marconcini, "Fede", 550; H. Mühlen, *Temeljno obraćenje*, str. 44-46. D. Mongillo, "Le virtù teologali", *L'esistenza cristiana* (Borla, Roma 1990.), str. 249-262; Ph. Ferlay, *Compendio della vita spirituale*, str. 23-24.

¹¹ Usp. A. Cencini, *Amerai il Signore Dio tuo* (Edizioni Dehoniane, Bologna 1990.), str. 92; Ph Ferlay, *Compendio della vita spirituale*, str. 23-24.

On pita čovjeka hoće li doći na njegovo slavlje i s njime podijeliti radost.

Otkrivši samoga sebe u otvorenosti prema Bogu, čovjek otkriva da je njegov život u rukama Božjim. Ne osjeća se samo zaštićenim i sigurnim, već prepoznaje logičku nit u svome životu. Svakodnevni događaji nisu više nešto što nema nikakva smisla. Povezani su u zajedništvo s potpuno određenim smislom. Besmislenost više ne postoji, život je tajna davanja i ljubavi. Svakidašnji strah ustupa mjesto povjerenju. Iz dubine duše uzdiže se sloboda i ispunja čovjeka (usp. Ps 131). Čovjek je sposoban biti sluga Božji, obratiti se njemu kao prijatelju.

U zaključku opisivanja ovoga puta vjere spomenimo da ona obuhvaća dvije stvari. Prva je da trebamo učiniti zavjet vjere koji se sastoji u vjerovanju u sve ono što je Bog objavio. Druga je potpuno i bezuvjetno se otvoriti Bogu koji se objavljuje, koji posreduje samoga sebe čovjeku. Učinivši ovo čovjek je postao sposobnim jednoga dana primiti karizmu vjere.

1.2. *Iskustvena vjera*

Čovjek je "čuo Boga", otvorio mu vrata svojega srca. Čini se da je time učinjeno sve ono što se trebalo učiniti.

Polagano, ili zahvaljujući nenadanu prosvjetljenju, čovjek otkriva da postoji još neprijeđeni put. Vjera mu se predstavlja na tako nov način da mu se čini kako nikada nije uistinu vjerovao.¹² Ponovno otkriva svoga Boga, otkriva da ga je on uzeo pod svoje. Njegov se život počinje mijenjati, osjeća da ga je Gospodin potpuno obuzeo. Postaju mu jasne Jeremijine riječi: "Ti me zavede, o Jahve, i dadoh se zvesti, nadjačao si me i svladao me. I rekoh u sebi: neću više na nj misliti, niti ću govoriti u njegovo ime. Al' tad mi u srcu bi kao rasplamtjeli oganj zapretan u kostima mojim: uzalud se trudih da izdržim, ne mogoh više" (Jr 20,7a.9).

Čovjek je na nov način spoznao Oca. Isusova nazočnost u njegovu životu je neopisiva. U dubini svojega bića osjeća neiskazljivu slatkoću pomazanja Duha svetoga. Ljubav prema Bogu obuhvaća srce, razum, volju.¹³ Čovjek prepoznaje da ne može ljubiti svoga Boga djelomičnom ljubavlju. Mora se potpuno darovati, bez pridržaja, bez ograničenja. Osjeća se označenim do zadnje granice svojega unutrašnjeg svijeta.¹⁴ Zamjećuje prazninu, ali prazninu koja je puna ohrabrujuće Prisutnosti. Sve ono što se dogodilo

¹² Usp. F. Cultrera, *Il carisma della fede* (Editrice Ancora, Milano 1987.), str. 121-123.

¹³ Usp. A. Cencini, *Amerai il Signore Dio tuo*, str. 111.

¹⁴ Usp. C. Molari, "Fede", *DPG*, str. 345.

pripada prošlosti. Čovjek ponovno pronalazi snagu za gospodstvom nad svojom unutrašnjošću. Ničim nije uvjetovan. Sposoban je samostalno djelovati.

Ovaj put vjere jest ugodno, ukusno i puno života spoznanje Boga u kojega se vjeruje. Čovjek je skršio strah pred ljubavlju koja mu se daje. Njegova dragocjena afektivna energija ulaže se u odnos u koji je on potpuno uvučen. U središte svojega psihičkog i duhovnog života stavlja svoj odnos s božanskim.¹⁵ Njegov način djelovanja podlaže se Božjoj volji. Čini mu se čudnim da ga netko može udaljiti od ovog zanosa (usp. Rim 8,38). Može reći da više ne živi on, nego da živi Krist u njemu (usp. Gal 2,20). Ispunja se kršćanskom životnošću iskusujući sjedinjenje s Bogom.

S iskustvenom vjerom u sebi čovjek se ponovno rađa. Njegovi najdublji osjećaji ponovno su ožvljeni. Počinje živjeti u suglasju s njima. Dobro razumije da sloboda nije činiti što hoćeš, nego da je ona željeti činiti ono što ljudske dubine kažu da je dobro. Isus je mnogo govorio o ovim ljudskim dubinama. Navijestio je da je stvarnost čovjekova promjena. Odgovorio je na sva naša pitanja, ne samo riječima, nego poglavito svojim djelovanjem.

Bilo bi pogrešno misliti da će čovjek koji je iskusio vjeru uvijek ostati u ovom blaženom stanju. Tko god želi staviti Boga u središte svojega života, svaki dan treba vježbati određenu duhovnu i psihičku stegu, mora podnositi žrtve i odricanja na svim razinama. Često ga pogađa bol. Potrebno je da bol bude prisutna, zato što preko boli čovjek spoznaje bolje samoga sebe i svoga Boga.

Kako se Bog ponaša prema čovjeku koji želi živjeti čestito? Sveto pismo kaže da Bog ne vara čovjeka obećanjem lakog života življenog u neprestanoj radosti. On ga vodi u pustinju, kuša ga, govori mu o progonstvu, predlaže mu križ. Ako se čovjek prepadne i počne iskusivati neku drugu ljubav, Bog postaje ljubomoran. Ipak zna čekati čovjeka i ponovno mu dati svoju ljubav.

Ljubav prema Bogu ne bi bila dostatna, ako se ne bi protegla prema čovjeku koji živi kraj nas.¹⁶ Iskusiti Boga, a da se u isto vrijeme ne iskusi čovjeka kraj sebe, bilo bi iskusiti Boga bez lica i srca. Jedan takav Bog bio bi Bog idol, a ne živi Bog. Iskustvo Boga koje želi biti autentično uvijek se mora dogoditi preko iskustva čovjeka kraj sebe (usp. 1Iv 4,20). Vrlo je važno to razumjeti. Moguće je uzdići se do Boga i u isto vrijeme ostati čvrsto na ovoj zemlji. Ne vrijedi optužba da kršćanin da bi se uzdigao do Boga mora izdati čovjeka na zemlji. S ljubavlju prema Bogu on spašava samoga sebe i spašava druge.

¹⁵ Usp. A. Cencini, *Amerai il Signore Dio tuo*, str. 112.

¹⁶ Usp. D. Mongillo, "Le virtù teologali", str. 299-302.

1.3. Pouzdana vjera

Drugi dio puta vjere uči čovjeka da je moguće s Bogom uspostaviti osobni, životvorni i iskustveni odnos. Bog se predstavlja kao prijatelj, spreman ići s čovjekom ruku pod ruku. Objavljuje mu se na iznenađujući način. No, ovim sve ne prestaje. Bog poziva čovjeka na dublje spoznanje (usp. Ef 1,17).

Čovjek je iskusio da njegova otvorenost apsolutnoj ljubavi nadilazi svaku ljudsku inteligenciju. U isto vrijeme osjeća da nije dostatno samo otvoriti se, nego treba potpuno prionuti uz ovu ljubav. Treba se znati pouzdavati.¹⁷ Pouzdavanje otkriva pravu snagu ljudskog vjerovanja. Uvijek je to slobodan čin, čin koji se voli, čin pun pouzdanja. Ako svoje vjerovanje tako iskusi, čovjek će bolje razumjeti Isusovo djelovanje.

Velike starozavjetne ličnosti jesu prvi poznati svjedoci ovoga iskustva. Abraham, Noa, Jakov, Mojsije, Jošua... iskusili su da se u potpunom predanju Gospodinu nalazi nova dimenzija života. Bog je uvijek vjeran svojim obećanjima. Ispunja ih i onda kada ona nadilaze ljudska nadanja (usp. Iv 15,6; 18,14).

Slično se događa i u Novom zavjetu. Čovjek je neprestano zvan potpuno se predati Bogu. Isus očekuje od čovjeka da mu se preda i prihvati njegovo svjedočanstvo (usp. Iv 2,23; 8,45).

Kada se čovjek slobodno prepusti Bogu, njegov intelekt i volja postaju potpuno slobodni. Ništa više ne utječe na njih. Čovjek počinje potpuno vjerovati u Božju objavu. Predmet njegova zanimanja nije više on sam, nego Bog. Nije više podložan napasti utemeljiti svoje postojanje na samome sebi, nego na Bogu. Shvaća potpuno da je Bog jedino jamstvo njegova života.

Onaj tko svoje pouzdanje stavi u Boga, postaje ponizan. Sve više i više sliči Isusu (usp. Fil 2,8) i Mariji (usp. Lk 1,45.48); dopušta da ga Bog tješi (usp. Lk 1,52; 2Kor 7,6). Ne klanja se više mudrosti ovoga svijeta, otvara se Isusovu propovijedanju koje u očima mnogih izgleda kao ludost (usp. 1Kor 1,21).

Iskustvo pouzdane vjere daje čovjeku sigurnost da se Bog potpuno brine o njemu. Jedino što se tada traži od čovjeka jest da se potpuno prepusti Bogu. Čovjekove poteškoće tada nestaju. Nije više opterećen različitim potrebama svoga života. Osjeća da će se Bog pobrinuti za sve (usp. Ef 1,18-19). Može tako odbaciti strah i zabrinutost i posvetiti se ozbiljnom i stvarateljskom radu.

¹⁷ Usp. B. Maroncini, "Fede", str. 538.

1.4. Karizmatska vjera

Ova vjera je "punina vjere" (usp. 1Kor 13,2).¹⁸ Kao takva pretpostavlja etape vjere o kojima sam već govorio. Zreli je plod čovjekova hoda. Postupno otkriva i upoznaje Božju ljubav. U potpunoj predanosti očekuje potpuno očitovanje slave Božje.

Ne primaju svi ljudi karizmu vjere.¹⁹ Posjeduju je samo oni kojima ju je podijelio Duh Sveti. Ona se sastoji u uvjerenju da će Bog učiniti sve ono što se bude tražilo od njega. Isus je to obećao (usp. Lk 17,6). Čovjeku se to može činiti nemogućim, no Duh ga Sveti potiče na iskanje. Bog će čovjeka saslušati zbog svoje dobrote i prignuti se prema njemu.

Vjernik koji je, dakle, primio karizmatsku vjeru upoznat će na nov način ljubav Božju prema ljudima. Ta njegova ljubav označava besplatno davanje spasenja. Čovjek se osjeća pozvanim surađivati sa spasenjem zato što vjeruje u veličinu i snagu Božju. Duh Sveti suobličuje ga Kristu, daje mu Kristovo ponašanje potpunog predanja Ocu (usp. Heb 5,7-8). Postaje sposobnim preoblikovati svoju molitvu u molitvu jednostavnu i punu pouzdanja (usp. Mk 9, 23-24).

Karizma vjere uvodi čovjeka u život Presvetog Trojstva. Otac mu se objavljuje kao Svemogući, kao onaj tko je uskrsnuo Krista od mrtvih, obećavajući čovjeku novo nebo i novu zemlju (usp. 2Pt 3,13). Isus mu postaje primjerom i prauzorom vjerovanja. U vršenju karizme vjere treba proći isti onaj put koji je prošao Isus Krist predajući samog sebe Ocu i braći. Duh Sveti neprestano ga podučava što treba učiniti, ujedinjuje njegovu molitvu s Kristovom. Uvodi ga u zajedništvo Presvetog Trojstva i čini da njegovi napori budu djelotvorni.

Što može učiniti karizmatska vjera? Moglo bi se možda ovako odgovoriti: potpuna realizacija Božjeg projekta ovdje i sada, za mene i za druge. S njom čovjek ne otima milost od Boga, nego otima samoga sebe i svoju braću i sestre od nevjere. Ta nevjera zatvara čovjeka Božjoj snazi, brani mu primiti puno očitovanje njegova kraljevstva. Čovjek postaje gluhi na Božju riječ koja je stvorila nebesa i sada želi rasvijetliti tmine njegove egzistencije (usp. 2Kor 4,6). Karizmatska vjera otvara čovjeku uši i oči.

Plodovi karizmatske vjere su preobilni. Čovjeku postaje očitim da Isus ne spašava čovjeka samo u njegovoj unutarnjosti nego da ga spašava u njegovoj cjelokupnosti, spašava ga, dakle, u njegovoj povijesnoj protežnosti. Svakoj ljudskoj stvarnosti daje sjaj novog stvaranja. Ukratko rečeno, teški grešnici otvaraju se milosti,

¹⁸ Usp. F. Cultrera, *Il carisma della fede*, str. 8.

¹⁹ Usp. G. D'Amore, *Spirito e carismi*, str. 104.

neprijatelji postaju prijatelji, hendikepirani postaju zdravima, stidljivi dobivaju snagu navješćivanja Evanđelja. Ispunja se proroštvo proroka Izaije da će svatko onaj tko se nada Gospodinu, zadobiti ponovno snagu (Iz 40,28-31).

Karizmataska vjera nikada nije mirno uživanje u dobivenoj baštini. Neprestano je podvrgnuta teškim iskušenjima. Čovjek iskusi napast zatvaranja u svoju sigurnost, pouzdanja u svoje malene nacрте, sredstva kojima može slobodno raspolagati. Duh Sveti bit će onaj tko će ga neprestano probuđivati i zvati ga da ostavi sve i svoju nadu položi u ruke Svemogućega.

2. VJERA SVJEDOČENA ŽIVOTOM

Duhovnog se vođu počesto smatralo i shvaćalo udaljenim od života kojim svijet živi. Novi su crkveni pokreti očito izbrisali ovu nepravednu sliku. Predstavili su se kao narod Božji u njegovoj povijesnosti i poslanju. Žele odgovoriti potrebama Crkve u vremenu i prostoru.²⁰ Zbog toga od duhovnog vođe očekuju da se potruđi sudjelovati u Božjem stvarateljskom djelu koje sve stvari čini novima u Kristu (usp. Ef 1,10; Rim 8,22).²¹ Njegov je život neprestano svjedočanstvo vjere u različitim okolnostima svakodnevnog života.²²

2. 1. *Pozvan navješćivati*

Imati iskustvo vjere znači imati udioništvo u "svjedočkom narodu". Zadaća je duhovnog vođe navijestiti Krista, navijestiti kršćanski poziv ljudima. Oni koji ga slušaju trebali bi shvatiti da je moguće uspostaviti odnos s Bogom živim i s njegovim kraljevstvom koje je dostojno življenja.²³

Istinski duhovni vođa je uvijek član "svjedočkog naroda". Vršeci svoje poslanje navješćivanja Boga u svijetu, zaodijeva se Kristovom snagom. Pridružuje se uskrsnom Kristu koji se putujući od Jeruzalema prema Emausu, zajedno s dvojicom učenika, izložio opasnosti da ne bude prepoznat.

Navještaj bi trebao biti prilagođen uljudbenoj razini osoba kojima se obraća. Budući da se događa posredstvom ljudske riječi,

²⁰ Usp. J. Castellano, "Movimenti ecclesiali", 1682.

²¹ Usp. T. Goffi, "Esperienza spirituale cristiana", *L'esistenza cristiana* (Borla, Roma 1990), str. 193.

²² Usp. R. Bello, *La nuova evangelizzazione*, str. 47-49; A. Rizzi, "Essere uomo spirituale, oggi", *Problemi e prospettive di spiritualità* (uredili Tullio Goffi - Bruno Secondin, Editrice Queriniana, Brescia 1983.), str. 167-194.

²³ Usp. G. Gatti, "La vocazione cristiana", *Vocazione comune e vocazioni specifiche* (priređio Agostino Favale, Las, Roma 1981.), str. 244.

morao bi biti u suglasju s postavkama svojega vremena. Ne može se svjedočiti neko iskustvo, a da ga se ne poveže u sustav izlaganja.²⁴

Ono što duhovni vođa naviješta onima koji vjeruju (također onima koji su bez nade i bez Boga u ovome svijetu) jest nazočnost Božja u svakodnevnom životu.²⁵ Ona se daje čovjeku na vidljiv način. Uprisutnjuje se u njegovu životu i prati ga na njegovu putu. Čovjek Boga može primiti ili odbiti u punoj slobodi. Ako ga primi, iskusit će spasenje, ne primi li ga, dovodi svoju osobu u stanje da se neprestano sve više i više zatvara u potištenost iz koje se izlaz teško nalazi.

Bog koji dolazi čovjeku donosi spasenje koje je Isus navijestio riječima i djelima (usp. Dj 10,38). Onaj tko navješta spasenje, morao bi činiti isto. Spasenje koje je Isus navijestio nosi sa sobom oslobođenje od grijeha, oslobođenje od osjećaja besmisla života, oslobođenje od briga, iscjeljenje bolesti, iscjeljenje društvenih podjela, iscjeljenje od straha od smrti. Spasenje postaje prostor u kojemu čovjek izražava čitavo svoje postojanje. Prepoznavši veličinu spasenja, ide prema njemu, iako katkad možda mukotrpno.

Prisutnost je Božja čvrsta činjenica. Ona je drugačija od svake druge prisutnosti. Crkva rabi pojam "sakramentalnost". "Sakramentalnost označava odnos između onoga što je vidljivo (zbijsko i svakidašnje čovjekovo postojanje) i koje utvrđujemo i opisujemo u našoj savjesti, primamo kao osloboditeljski i odgovorni događaj, te misterija koje to vidljivo nosi u sebi, misterija koji je sačinjen od Božje osloboditeljske prisutnosti koju ispovijedamo u vjeri."²⁶

Plod navještaja jest obraćenje. Isus želi spasiti svakoga čovjeka. Treba samo da se on obrati. Obraćenje bi trebalo biti neprolazna spremnost primiti Krista koji spasava čovjeka u svim njegovim protežnostima i zove ga na suradnju s njim radi potpunog spasenja braće i sestara. Što se obraćenje više produbljuje, ono dovodi čovjeka do sve većeg spoznavanja Boga.²⁷

2.1. *Pozvan na djelovanje*

Iz svega onoga što je dosad rečeno može se ustvrditi da se duhovnim vođama predlaže izbjegavanje nedjelotvorne bezvoljnosti i djelotvorno življenje neke obveze, pa i one vremenske (prisjetimo

²⁴ Usp. C. Molari, "Fede", str. 352.

²⁵ Usp. R. Tonelli, "Fede (sguardo di)", DPG, str. 356.

²⁶ Isto.

²⁷ Usp. T. Goffi, "Conversione", *Nuovo dizionario di spiritualità* (u nastavku *NDS*; priredio Stefano De Flores i Tullio Goffi, Edizioni Paoline, Roma 1985.), str. 288-294.

se da i laici mogu biti duhovni vođe). Na jednak je način i sv. Pavao shvaćao svoj život (usp. Gal 2,20). Isusova spasenjska prisutnost, očitovanje njegova gospodstva nalazi se također u svijetu koji se upinje u traženju mira, društvene pravde, rješenja problema stanovanja, rada, zdravstvenih uvjeta, djelotvornosti društvenih službi. Duhovni vođa trebao bi kontemplirati slavu Božju i iz nje uzeti poticaj i snagu za pomaganje drugima u pravljenju svijeta po čovjekovoj mjeri.²⁸

Duh Sveti je onaj koji pomaže duhovnom vođi upraviti svoj pogled ne samo na nebo nego i na čovjekov svakodnevni život i tamo u svakodnevnom poslu pronaći i prepoznati prisutnost Božju (usp. Ps 8,6-10). Postavlja mu se pitanje: što bi se moglo učiniti za mir, za poteškoće koje pogađaju čovječanstvo?

Duhovni je vođa prilikom krštenja primio poziv na djelovanje, kao i svaki drugi kršćanin. Njime je on postao članom Božjeg naroda (usp. LG 14). Zbog toga treba surađivati s poslanjem koje je Bog povjerio svome narodu.

Božji narod ima poslanje proširiti po zemlji Božje spasenje, navijestiti Kraljevstvo Božje. Krist mu je u tomu bio prethodnica. Narod Božji ne obuhvaća sve ljude na zemlji, ali predstavlja klicu koja je puna jedinstva, nade i spasenja. Svjetlo je svijeta i sol zemlje (usp. Mt 5,13-16), poslan svemu svijetu (usp. LG 9).²⁹

Zauzetost za druge ima velike posljedice na život kršćanina, na život duhovnog vođe. Pozvan je živjeti svoj život u svetosti, ne u pobožnosti shvaćenoj kao nedjelotvornost. Život je s Bogom također suradnja u promjeni društvenih odnosa.³⁰ Posvetiti samoga sebe u isto vrijeme znači posvetiti drugoga.³¹

Svi na isti način ne shvaćaju djelovanje ili zauzetost u životu. Neki svoju zauzetost shvaćaju kao rad jednog kartuzijanca koji sučeljava pojedinačne događaje pokušavajući ih preoblikovati ustrajno i strpljivo.³² Ovo ponašanje ističe temeljnu važnost koju ima traženje pravog životnog značenja. Samo tim traženjem može se otkriti duhovno obzorje potrebno za građenje zemaljskog grada. Njime se podvlači veliki utjecaj molitve na ljudska djela.

²⁸ Usp. M. Panciera, *Servi dello Spirito*, str. 129-130; A. Rizzi, "Essere uomo spirituale oggi", str. 167-194.

²⁹ Usporedi čitavu knjigu R. Bello, *La nuova evangelizzazione*.

³⁰ Usp. H. Mühlen, *Temeljno obraćenje*, str. 88-98.

³¹ Želio bih razjasniti dva pojma koji se počesto miješaju jedan s drugim u kršćanskom okružju. Pod pojmom posvetiti danas se obično drži prepustiti sve Gospodinu. Njime čovjek i svijet ne gube svoj identitet. S druge strane mnogi posvećivanje smatraju sakralizacijom. Ona bi bila misao da je sve Bog. U ovom slučaju čovjek i svijet gube svoj identitet i ulaze u jednu vrstu panteizma.

³² Usp. F. Cultrera, "Nella vita di ogni giorno", *Alleluja* 9 (1984) 1, str. 5-6.

S druge strane, postoje i oni koji svoje djelovanje vide u otvorenijem životu, otvorenom također politici. Sjećaju se da im je Bog dao vlast nad djelima ljudskim (usp. Ps 8,5-7). Shvaćaju svoje djelovanje kao dovršenje stvaranja koje je na stanovit način neobrađeno izišlo iz ruku Božjih. Vrlo su svjesni da politika nije ništa drugo doli domišljanje i ustrojavanje gospodstva čovjekova nad zemljom i nad ljudskom stvarnošću, tako da sve bude po čovjekovoj mjeri. Na taj način događa se među nama slava Božja: čovjek koji živi i radi jest slava Božja.

Zauzetošću duhovni vođa širi jako iskustvo vjere u sve ljudsko djelovanje, obogaćujući ga živim osjećajem Kristova gospodstva. Podučava druge nadi mimo svake nade. Čovjek se pritjelovljuje Kristu koji u ruci ima našu povijest. On se upućuje prema svom duhovnom stanju, prema Kristu, posredstvom Duha Svetoga.³³

2.3. Pozvan na promicanje nade

Zauzetost bez nade ostaje uzaludan napor. Čovjek koji je shvatio zauzetost kao samoostvarenje, kao samopobožanstvenje, ostao je razočaran, vidio je da to nije moguće. S boli je otkrio da je zatvoren u privremenost. U isto vrijeme osjeća da je biće "otvoreno beskonačnom", otvoreno budućnosti. Da bi povezao ove dvije različite obale, potrebna mu je nada kao most.³⁴

Što je nada? Mogla bi se nazvati: krepost hoda.³⁵ Ona je plod prisutnosti Duha Svetoga u svakodnevnom životu. Tražeći samoga sebe, čovjek traži Boga. Ako ga pronade, pronalazi sebe skrivenog u Bogu. Čovjek je često odsutan od samoga sebe i zbog toga ima dojam odsutnosti Božje. Dosada i osamljenost plodovi su otuđenja čovjeka od samoga sebe.

Zadaća je duhovnog vođe naučiti čovjeka da ga za vrijeme svih otuđenja Bog čeka u tišini njegovog srca. Ući u svoje srce, znači poslušati vlastitu žeđ za Bogom. Čovjekova se žudnja susreće s onom Božjom i u razgovoru između dviju ljubavi ljudska se žudnja ispunja božanskom, rasplamsava se, postaje beskonačnom. Čovjek će iskusiti da nada u njemu teži za spasenjem.³⁶

³³ Usp. T. Goffi, "Impegno", *DES*, II, 1276.

³⁴ Usp. G. Piana, "Speranza", *NDS* (uredio Stefano De Fiores i Tullio Goffi, Edizioni Paoline, Roma 1985), 1505; A. De Sutter - M. Caprioli, "Speranza", *DES* (uredio Eramano Ancilli, 3. vol., Città Nuova, Roma 1990) III, 2363-2368; R. Zavalloni, "Significato di una psicopedagogia della speranza", *La speranza* (uredio B. Giordani, 2. vol., La scuola Editrice; Ed. Antonianum, Roma 1984.), str. 193-242.

³⁵ Usp. F. Cultrera, "La speranza non delude", *Alleluja* 9 (1984) 5, 2-3; G. Atzei, "Chi prega spera e chi spera già prega", *Alleluja* 9 (1984) 4, str. 2-4.

³⁶ Usp. L. Boros, *Živjeti iz nade*, str. 33-43.

Tvrda stijena na kojoj je izgrađena ljudska nada jest, dakle, Bog. U životu jednog duhovnog vođe to bi se moralo jasno vidjeti.

Nada sjedinjuje čovjeka s Bogom, zato što ga Duh Sveti uvodi u zajedništvo s Ocem i Sinom (usp. Rim 8,26-27). Nada je srž njegova odnosa s Bogom. Kao što preko vjere Krist stanuje u čovjekovu srcu, tako preko kreposti nade čovjek teži prema Njemu, ide prema Njemu, osobno i kao član Crkve čeka dolazak Kraljevstva Božjega.

Duhovni vođa kao čovjek molitve podučit će čovjeka da je nada također srž molitve, zato što je ona odnos s Bogom. Moli tko se nada i tko se nada, već moli. Molitva natopljena nadom i željom kao snaga traženja i širina i dubina onoga što pitamo, vrlo je draga Bogu zato što je on sam onaj tko je podupire i nadahnjuje.

Velika je važnost vjere. Na temelju svoga shvaćanja o Bogu može se nadati u njega. Ako se shvaća da je njegovo srce veliko, zar postoji išta što ne možemo dobiti od njega? Ako se o Bogu misli samo na način da nam je dostatan za spasenje, željet će se i imati samo to.³⁷

Nada dovodi čovjeka do toga da čezne za Kristom. On nije samo svrha koju bi čovjek trebao postići nego se čovjek preoblikuje u njega, trudi se da bi dostigao njegov puni rast u sebi. Krist je put kojim se dolazi do Oca i do samoga sebe. Postao je, dakle, sudrug na putovanju, onaj koji putuje s čovjekom. Živim - ali ne više ja, nego Krist živi u meni" (Gal 2,20).

3. ČOVJEK MOLITVE

Svi veliki ljudi duha, svi veliki duhovni vođe kroz povijest bili su ljudi molitve.³⁸ Kad u čovjeku raste vjera, raste također molitva. Ona dopušta čovjeku da stigne do što izravnijeg iskustva Boga; ono mu daje sposobnost, u svjetlu vjere, da ispravno vrednuje ljude i događaje.

Na početku svih velikih novih crkvenih pokreta stoji molitva. Oni je, dakle, cijene i očekuju od onih koji se bave duhovnim vodstvom da između ostaloga budu i ljudi molitve.

Duhovni se vođa čovjekom molitve najprije očituje u vjernosti, slobodi i jednostavnosti.

³⁷ Usp. C. M. Martini, *Popolo mio esci dall' Egitto* (Editrice Ancora, Milano 1983.), str. 128-133.

³⁸ Usp. G. Gozzelino, *Al cospetto di Dio*, str. 49-50.

3.1. Vjernost

Molitva je potpuno darivanje sebe. Kao takva nosi sa sobom vjernost svakoga dana. Duhovni vođa koji je vjeran, može s pravom reći da je preuzeo svu odgovornost koja mu je dana.³⁹

Tko želi biti vjeran Bogu, mora se potpuno otvoriti, darovati. Bog ga ugošćuje i prima samo u njegovoj cjelokupnosti. Dariva se čovjeku, ulazi u njegovo postojanje i očekuje od njega bezuvjetno predanje.

Čovjekovo darivanje nije samo u njegovoj dubini nego i u vremenu. Potrebno je da čovjek dadne Bogu jedan trajan dio svojega vremena.

Vrlo je važno darovati se i ostati vjeran u darivanju svojih dubina i svoga vremena.⁴⁰ Darivanje vremena zahtijeva trajnost. Tko nije sposoban dati se zauvijek, nije sposoban izraziti svoju dubinu i založiti se u životu. Ostat će sam, ostat će nedozreo. Odrasla osoba zna se dati potpuno, zna ljubiti zauvijek.

Vjernost prema Bogu jest nasljedovanje vjernosti Božje prema čovjeku.⁴¹ On je uvijek ostajao vjeran svome savezu (usp. Pnz 7,9), svojim obećanjima (usp. 2Sam 7,28; Hoš 2,22; Ps 132,11; Tob 14,4). Svojom vjernošću čovjek podsjeća na Mojsija (usp. Br 12,7; Izl 17,12), na svećeničku vjernost (usp. 1Sam 2,35), podsjeća na Davida (usp. 1Sam 22,14; 2Sam 7,16). Ako nije vjeran, čovjek je prazan, sličan idolima (usp. Iz 19,1.3.; Ez 30,13; Hab 2,19; Ps 96,5; 97,7).

Bog daje da na zemlji nikne vjernost koja zahtijeva naš odgovor (usp. Jš 24,14). Ona se ubraja među najveće zapovijedi (usp. Mt 23,23), nalazi se neprestano u svim životnim trenucima (usp. Lk 16,10-12).

Osim što mora biti vjeran Bogu, čovjek također mora biti vjeran svome bližnjemu.⁴² On treba biti vjeran svome prijatelju (usp. Sir 6,14-16), sudrugovima na putu (usp. Tob 5,4; 10,6). Tko je službenik treba biti vjeran (usp. Dn 6,4), tko je glasnik (usp. Izr 13,17; 25,13), tko je saveznik (usp. Neh 9,8), tko je sudac (usp. Ps 95,13), tko je svjedok (usp. Izr 14,5). Mora se izbjeći da se dogodi kao onda kada su proroci morali ustvrditi da nema nijedan vjeran, da nema odanosti niti iskrenosti (usp. Jr 9,2-8; Hš 4,1-2; Jr 5,1-3; 7,28).

³⁹ Usp. M. Panciera, *Servi dello Spirito*, str. 144.

⁴⁰ Usp. A. Cencini, *Amerai il Signore Dio tuo*, str. 114.

⁴¹ Usp. B. Marconcini, "Fede", str. 539.

⁴² Usp. A. De Sutter - M. Caprioli, "Fedeltà", *DES* (priredio Ermanno Ancilli, 3 vol., Città Nuova, Roma 1990.) II, 999.

Isusovi učenici uvijek su bili vjerni prema bližnjemu. Ako se ljubi Krist, ne može se ne ljubiti bližnji pokraj sebe (usp. Kor 13,4-7). Učenici Isusovi živjeli su u svojoj dvostrukoj ljubavi (usp. Iv 15, 9-17).

Čovjek duhovni vođa, svjestan vrijednosti vjernosti prema Bogu, raste u ljubavi prema ovome istom Bogu i živi bez razočaranja i u slobodi.

3.2. Sloboda

Nemoguće je izraziti pojam duhovnog vođe kao čovjeka molitve, bez slobode kao jednoga od njegovih velikih obilježja. Ona je sržni sastojak čovjekove prirode i dostojanstva. Na određen način sloboda određuje i razjašnjava njegov odnos s Bogom. Otvarajući se Bogu, duhovni vođa u isto vrijeme dobiva slobodu zato što je ona uvijek odgovor na Božji poziv. Tako je njegov čin uvijek "ljudski čin" i "božanski čin".⁴³

Novi duhovni pokreti veoma cijene slobodu duhovnih vođa, ali uvijek odgovornu slobodu.⁴⁴ Ona nije nered, ona je pristanak na bezgraničnu Božju vrijednost koja nam se daje u malenoj vrijednosti okolnih stvari. Predstavlja sudjelovanje u životu Božjem, sve do jedinstva koje nas preoblikuje. Sadrži u sebi također eshatološku bit. Uvodi nas u slavu djece Božje.

Duhovni vođa, kada postane sam slobodan u Kristu, može se također zauzeti za oslobođenje drugih ljudi. Isus nije Bog kojemu bi se trebalo obraćati sa strahom i mlakošću, nego je Bog koji oslobađa i ozdravlja.⁴⁵ Uči u živ odnos s njim, znači spasiti se, postati nova osoba. Danas se mnogo govori o ovom izgledu kršćanske vjere. Molitva za ozdravljenje vrlo se mnogo primjenjuje u krugovima novih crkvenih pokreta. Čovjek je viđen ne samo kao duh, nego kao tijelo i duh. U svojoj se slobodi samoostvaruje, otvara se novom sadržaju.⁴⁶

Postavlja se pitanje koliko je jedna kršćanska zajednica sposobna promicati ljudsku slobodu, ne samo slobodu duhovnog vođe. Teško je na to odgovoriti. Svaki bi se dan trebalo odgajati za promicanje ljudske slobode. Odgajati bi se trebalo na svakoj razini, a ne samo pojmovno propovijedati o kršćanskoj slobodi. Potrebno je

⁴³ Usp. G. Della Croce, "Libertà", *DES* (priredio Ermanno Ancilli, 3 vol. Città Nuova, Roma 1990) II, 1449.

⁴⁴ Usp. M. Panciera, *Servi dello Spirito*, str. 146.

⁴⁵ Usp. R. Faricy, *Colui che prega* (Editrice Ancora, Milano 1980), str. 50-63.

⁴⁶ Usp. T. Propper, *Redenzione e storia della libertà* (Queriniana, Brescia 1990), str. 157.

živjeti slobodno, promicati nove slobodne ustroje i ustanove, otvarati novi prostor u kojemu se čovjek može izraziti.

Različiti su plodovi kršćanske slobode. Jedan od prvih jest kršćanska iskrenost, koja se ogleda u sposobnosti govorenja i slušanja istodobno. Pretpostavlja, dakle, suodnos koji je vrlo daleko od samoga čistog jalovog ocjenjivačkog duha. Kršćanska zajednica potrebuje kršćansku iskrenost svaki dan da bi se obranila od rop-ske uslužnosti i prijetvornosti. Kršćani u suodgovornosti postaju sposobnima dijeliti svaku stvar, kako na duhovnoj, tako i na tvarnoj razini. Suodgovornost je etički i religiozni zahtjev. Sposobnost neprestano se obnavljati i mijenjati jest treći vrlo važan dar. Onaj tko ima hrabrost obnavljati se i mijenjati jest slobodan čovjek. Iz svoga života uklanja trenutke zastoja i živi stvarateljski.

Sloboda koju bi trebao navješćivati duhovni vođa jest uvijek sloboda "od" i sloboda "za". Kako kršćanska sloboda ima svoje temelje u Kristu, ona je poglavito sloboda "od": odričemo se grijeha. Od njega proizilazi, kao neizbježiva posljedica, stanje smrti, kako tjelesne, tako i duhovne. Kršćanska sloboda uključuje, dakle, slobodu od smrti. S druge strane, kršćanska sloboda jest uvijek sloboda "za". Čovjek bi trebao živjeti u što većoj povezanosti s Bogom i s drugim ljudima. Njegova sloboda upravljena je prema dobru.

3.3. *Poniznost*

Današnji je svijet pun vođa punih sebe. U kršćanskoj zajednici priznati su samo oni duhovni vođe koji znaju biti ponizni.⁴⁷

Kako valja shvatiti poniznost u kršćanskom okružju? Poniznost shvaćena prema duhovnoj teologiji bila bi krepost koja pomaže čovjeku zaustaviti neurednu želju prema osobnoj veličini.⁴⁸ Čovjek koji je shvatio što je poniznost, ulazi u ljubav prema osobnoj stvarnosti shvaćenoj u svjetlu otvorenosti.

Oholost uzmiče pred poniznošću. Ne iskrivljuje više dva opravdana nastojanja koja je Bog stavio u čovjekovu narav. Prvo je: cijeniti samoga sebe. Suvremena psihologija dobro je shvatila i razjasnila ulogu toga nastojanja, na koje duhovnost nije uvijek blagonaklono gledala. No, ono je u temelju ljudskog dostojanstva. Drugo je nastojanje: cijeniti drugoga. Ono je u temelju društvenosti. Zadatak je poniznosti održati red među njima.

Poniznost pomaže čovjeku da se stavi na pravo mjesto u životu. Prepoznaje ravnotežu između svojega postojanja i ispraznih

⁴⁷ Usp. M. Panciera, *Servi dello Spirito*, str. 144.

⁴⁸ Usp. P. Sciodini, "Umiltà", *DES* (priredio Ermanno Ancilli, 3 vol. Città Nuova, Roma 1990) III, 2578.

želja za "velikim stvarima" koje nadilaze njegove mogućnosti. Upoznavši svoje nedostatke, čovjek poduzima potrebne korake.

Duhovni vođa koji zna biti ponizan, pomaže shvatiti što je Isus uistinu mislio kada je rekao da moramo biti kao djeca. Ako se želi uspostaviti odnos s Bogom, ne možemo mu doći kao da već sve znamo i samo smo došli da on to potvrdi. Pred Bogom moramo biti poput djece: otvoreni, iskreni, spremni pružiti ljubav bez pridržaja. Zahvala je pravi znak sinovske odanosti.⁴⁹ Sve je tako lijepo i jednostavno.

Moliti znači otvoriti se Bogu na ponizan način. Čovjek se odriče onoga načina poimanja života koji je u Svetom pismu opisan kao luda mudrost ovoga svijeta (usp. 1Kor 1,20) i otvara se novom životu opisanom riječju neposrednost (usp. 1Kor 1,17-31). Prihvaća se objava Oca u Isusu Kristu. Kada moli netko tko je ponizan, njegova molitva donosi plodove. Osjeća da je uslišan i prihvaćen. Ne gubi se u svojim složenim nutarnjim putovima. Postaje sluga Duha, a ne sluga ustanova i zakona. Duh je jedini izvor na kojemu se nadahnjuje i koji oživljuje njegovu nutarnjost.⁵⁰

Put prema poniznosti čovjek uči od Isusa Krista. Isus je prošao potresan put, bijaše odbačeni kamen (usp. Mt 21,42), znak protivnosti (usp. Lk 2,34), odbačen (usp. Dj 26,14). U najtežim trenucima pokazao je svoju veličinu i svoje dostojanstvo ne gubeći svoju poniznost. Ona nije bila plod već zadanog mišljenja, nego jedno "da" Ocu. Odbacio je svaku oholost, odrekao se svakog nasilja. Onaj tko ga želi nasljedovati, mora se obratiti i postati poput djeteta (usp. Mt 18, 4).

Duhovni vođa koji je preko molitve došao do poniznosti, prihvatio je svoj osobni život. Drugi vide da on ne pravi neke skrivene račune, da je njegov život jednostavno život Isusa Krista. Ide za njim u svim trenucima svojega života i spreman je obratiti se. Njegovo postojanje upravljeno je putom koji je Isus, obogaćuje se ljubavlju koju on ima.

4. NOVI PROROK

Duhovni vođa, kako ga gledaju novi crkveni pokreti, jest novi prorok.⁵¹ To mogu biti i drugi. Karizma dara prorokovanja ne traži nužno da se utjelovi neprekidno u čitavom životu. Proročka riječ

⁴⁹ Usp. J. M. Moreno - Martin, *Loderò il mio Signore* (Cittadella editrice, Assisi 1990.), str. 86 - 94.

⁵⁰ Usp. D. Mongillo, "Umiltà", *NDS* (priređio Stefano De Fiores e Tullo Goffi, Edizioni Paoline, Roma 1985.), 1617.

⁵¹ Usp. M. Panciera, *Servi dello Spirito*, str. 150.

nekomu se daje da izgrađuje, tješi, poučava, oduševljava zajednicu.⁵²

4.1. *Pozvan od Boga*

Da bi neka osoba mogla "prorokovati", najprije od Boga treba primiti riječ i zatim biti obdarena vlašću da je objavi. Uvjet je da se sve mora temeljiti na iskustvu Boga. Božanska karizma potiče ga da služi božanskoj volji. Ovo je nadnaravno iskustvo usporedivo s najuzvišenijim mističnim iskustvima.

Preko proroka Bog objavljuje svoj misterij, očituje svoje tajne, otkriva svoje namjere. Nakon što je govorio prorok, ljudi osjećaju da je govorio upravo za njih. To je zato što on ima obiteljski odnos s Bogom, govori u njegovo ime. U svojim molitvama moli za Crkvu. Njegov proročki poziv jest dar Duha Svetoga. Oduševljeno svime ovim, i srce jednog kršćanina želi upoznati riječ Božju.

Kršćanski prorok hrani se Božjom riječju i dopušta da ga Bog poučava (usp. Lk 2,19). U svemu mora biti poslušan Božjoj volji. Zbog toga je slobodan od svakog ljudskog podložništva, pa i onoga najmanjeg.

Duhovni vođa koji spremno preuzima ulogu proroka treba isijavati zrelost, psihoemotivnu ravnotežu i vjeru koja je jaka i prokušana. Ovaj je poziv nebrojeno puta poziv na patnju i dozrijeva u osobi koja ima puno gospodstvo nad sobom. Ne obeshrabruje se lako pred neshvaćanjem i neuspjesima.

Kad se "prorokuje", to se čini na potpuno zbiljski način.⁵³ Riječ Božja nikada nije nešto pojmovno. Za ovaj način prorokovanja Bog se služi običnim muškarcima i ženama. Budući da je proroštvo također ljudsko iskustvo, podvrgnuto je zakonima ljudskog i svakidašnjeg govora.

Osoba koja prorokuje prima Božju riječ na različite načine. Mogu se primiti točne riječi ili samo značenje jedne ili dviju početnih riječi sa sigurnošću da treba početi govoriti. Treba biti oprezan i prepoznati nečisto proroštvo. Ono nastaje kada se proroštvo miješa s osobnim mišljenjem.

Duh Sveti potiče osobu u proroštvu. Potiče je govoriti, gori poput vatre u njezinim kostima. Odgovor može biti različit: stišan i miran ili neobuzdan, žestok, plamteći. U svim slučajevim namjera je ista: dovesti do mira i do spoznanja prisutnosti Božje.

Da bi mogao prorokovati, čovjek treba biti pomazan. Ova riječ označava poslanje govoriti proročki, sposobnost to činiti. Tu sposobnost nekome daje Duh Sveti. Primiti pomazanje proroko-

⁵² Usp. G. D'Amore, *Spirito e carismi*, str. 105.

⁵³ Usp. B. Yocum, *La profetia*, (Editrice Ancora, Milano 1980.), str. 102.

vanja jest žurnost izricanja proročke poruke i sigurnost da ona proizilazi od Boga.

Tjelesni osjećaj sam po sebi ne znači pomazanje. On samo prati nutarnje djelovanje Duha Svetoga. Ako se posveti previše pozornosti tjelesnom osjećaju, to nas može dovesti do prijekare. Tjelesni osjećaj samo je znak vanjskog zapažanja.

Nemoguće je sam doći do potpune sigurnosti da nam je upravo Bog dao neku poruku da je objavimo. Vremenom i uz pomoć drugih kršćana dolazi se do povjerenja u svoje osjećanje poticaja Duha Svetoga.

4.2. Razlikovanje duhova

Duhovni vođa u svojstvu proroka potrebuje dar koji se naziva "razlikovanje duhova". Ono pomaže duhovnom vođi razlikovati pravo proroštvo od onoga krivog, koje može i te kako zastraniti (usp. Mt 7,15; 24,23-24). Može ga vršiti kako sam duhovni vođa, tako i zajednica. Razlikovanje duhova također pomaže prepoznavanju pravih i krivih proroka. Za jedno proroštvo se može reći da je pravo kada tješi, potiče, daje mir srca i nije u suprotnosti s objavom. S druge strane, krivo proroštvo je ono koje prouzrokuje očaj, malodušnost, protiv je ljubavi, protiv je objave.⁵⁴ Lažno proroštvo je i ono što je nesvakidašnje, no ne proizilazi od Duha Svetoga, nego od zlog duha.

Zbog straha da ne bi bili lažni proroci, mnogi odbacuju svako prorokovanje. To je velika pogreška. Narod Božji ima potrebu čuti ono što Bog navješta, čuti njegov glas. To je već navijestio sv. Pavao (usp. 1Kor 5,19-21). Ljudi čekaju onoga tko će ih savjetovati, opominjati, ispravljati duhovnom vlašću. Spremni su priznati dostojanstvo naviještene riječi.

Ne treba, dakle, odbaciti proroštva, treba istražiti ih i vjerovati samo u ona koja su dobra. Svakom strahu i svakoj pretjeranoj nevjerici ovdje nema mjesta. Vjera i razlikovanje duhova jesu sredstva kojima se prijanja uz proroštvo. Vjera čini da je čovjek otvoren slušanju Gospodina. Nemoguće je da nam dođe riječ Božja ako se ne vjeruje da nam ona uopće može doći. Kad se vjeruje u njega, Bog je na djelu, kad se ima povjerenja u njega, Bog govori.

Duhovni vođa u svojstvu proroka, kao i u svemu ostalom, podvrgnut je sudu zajednice. Dapače, čak se kaže da netko teško može reći sa sigurnošću da je navijestio Gospodnju riječ. Mora prihvatiti sud drugih o riječi koju je navijestio.⁵⁵ Dar prorokovanja

⁵⁴ Usp. G. D'Amore, *Spirito e carismi*, str. 108.

⁵⁵ Usp. B. Yocum, *La profezia*, str. 140.

drugima je na službu. Izvršava se u ljubavi, a ne u želji za slavom ili da bi se privukla pozornost.

Ima nekoliko mjerila prema kojima bi se proroci mogli vrednovati. Jedno od prvih mjerila jest "prorokov život". Kada živi u strahu Božjem, kada očituje plodove Duha Svetoga, može mu se vjerovati. Ako ne živi kao kršćanin i njegov kršćanski život se očituje kao nezreo i nepostojan, nije osoba kojoj bi se moglo vjerovati. Na drugome je mjestu ispitivanje poruke. Ona bi trebala biti sukladna kršćanskoj nauci (usp. Gal 1,8-9). Ništa što je suprotno pokladu vjere Crkve ne može biti prihvaćeno kao pravo proroštvo. Da bi se ustanovilo je li uistinu jedna riječ proročka, treba joj ispitati "duh". Pravo proroštvo uvijek dolazi od Duha Svetoga. Treba prepoznati Božji glas. Ako se proroštvo ispunilo i ako je donijelo plod, može se reći da je pravo.

Ovo su samo jednostavna usmjerenja. Kršćanska zajednica, kao i duhovni vođa, moraju rasti u razlikovanju proroštava. Uspjet će u tomu ako žive u Duhu.

4.3. Rast u proročkoj službi

Kao dobar poznavatelj putova Božjih, duhovni vođa će imati želju rastenja u proročkoj službi. Ta je želja opravdana. No, treba odmah reći da nije moguće ni na koji način utjecati na učestalost i snagu proroštva.⁵⁶ Sve ovisi o nadahnuću koje daje Duh Sveti. Malo-pomalo sazrijeva se u vršenju dara. Treba ga dapače očekivati.

Kad ga se očekuje, može se izraziti želja služenja Bogu u punini i prorokovanja s većom obilnošću. Treba također moliti, obraćati se Bogu, ne zbog iznimne ljubavi prema proroštvu, nego zbog Božje ljubavi. Od Boga se pita da govori svome narodu koji ga želi slušati. U zajedničkoj molitvi traži se od Boga da oslobodi od grijeha i od zlih nagnuća one koji prorokuju.

Korisna stvar za rasteenje u proročkoj službi jest govoriti i moliti s onima koji prorokuju. Oni znaju savjetovati kada se naiđe na poteškoće.

Ako je onaj koji prorokuje poslušan, bit će sposoban prorokovati većom snagom i čistoćom. "Biti poslušan znači zauzeti ono mjesto koje nam Bog daje i djelovati na način sukladan njemu. Treba naučiti biti poslušan Bogu i kršćanskoj zajednici."⁵⁷

Poslušnost pomaže čovjeku da primi proročki dar iznimne snage. Trebao bi biti spreman primiti ga s radošću. Zadaća mu je kušati ispuniti volju Božju, a ne svoju.

⁵⁶ Usp. Isti, *La profezia*, str. 164.

⁵⁷ Nav. dj., str. 168.

Da bi nekome podijelio zrelost u prorokovanju, Bog vrši bezbrojne promjene. Čovjek se ne smije obeshrabriti. Ako Bog želi da on prorokuje, dat će mu neophodne darove i potrebitu milost. Samo treba imati povjerenje u Boga, nadati se, imati povjerenja u njega zato što je on vjeran.

Kada raste u proročkom služenju, duhovni vođa osjeća da milost, snaga Duha Svetoga pomazuje njegovu dušu. U isto vrijeme njegova je ljudska osobnost nedirnutu u svojim bitnim sastavnicama. Bog ga privlači, ali njegovo proročko služenje ostaje slobodno i osobno. Budući da ima božansko poslanje, treba živjeti u dubokoj povezanosti s Bogom i nastojati do kraja izvršiti svoje poslanje. Svojim životom on je vidljivi znak Božjeg odnosa prema svome narodu.

Zaključak

Novi duhovni pokreti na potvrđan način mijenjaju sliku duhovnog vođe. On je sada više laiciziran, više deklerikaliziran nego prije. Na taj se način duhovno vodstvo, premda ponuđeno samo nekima, obraća svim kršćanima. Naglasak više nije na nečijem staleškom položaju, nego na karizmi koju mu je dao Gospodin.

Duhovni vođa, sada više nego ikada prije, živi među ljudima i na taj način više sudjeluje u poteškoćama, radostima i žalostima koje čine dio njihova svakidašnjeg iskustva. Živi u velikoj povezanosti s njima. Živo sudjeluje u pastoralnome radu i poznaje njegove zahtjeve. Ovo je vrlo važno za jednu skupinu. Postaje sposobnim prepoznati Božji plan za čovjeka i za svijet, te iznaći načine kako ga ostvariti.⁵⁸

Jedan od privlačnih vidova duhovnog vođe u raznim crkvenim pokretima jest nutarnja sloboda. Njegov odnos s Bogom jest vrlo prijateljski, vrlo otvoren. Očito je da je on slobodan na nov način. Pojam "čovjek Božji" dobro mu odgovara. Kristov je učenik i radosni svjedok slobode koju Krist unosi u svijet.

Današnji čovjek, posredstvom gorkog ljudskog iskustva, otkrio je da se prava snaga ne nalazi u stvarima koje ga okružuju, nego u susretu s Bogom. Na žalost, nisu se svi na ispravan način okoristili tim otkrićem. Različiti prevaranti mnoge su uspjeli prevariti. Ušli su u slijepu ulicu magije, spiritizma, okultizma, droge... No, i kao takvi trebaju pomoć.⁵⁹

⁵⁸ Usp. M. Panciera, *Servi dello Spirito*, str. 35.

⁵⁹ Usp. A. Lippi, "L'azione dello Spirito Santo per la guarigione interiore", *Atti del congresso teologico internazionale di Pneumatologia* (Città del Vaticano 1982.), str. 571.

Duhovni vođa kao "čovjek Božji" predstavlja novog proroka koji vodi ljude prema jednoj novoj i zdravoj duhovnosti. Potpuno je daleko od toga da bude netko tko priča pobožne priče. Svojim djelovanjem zna odgovoriti na ljudske potrebe. Predstavlja mistagoga koji uvodi čovjeka u misterij Božji.

Mnogi suvremeni događaji pokazali su da se nešto mijenja na ovome svijetu. Spomenimo samo pad komunizma. Čini mi se nemogućim vjerovati da se sve dogodilo slučajno. Rekao bih, naprotiv, da se sve dogodilo zahvaljujući tolikima koji su postali "Božji ljudi".

Budućnost Crkve nije savršeniji ustroj nego življenija duhovnost. Od Crkve se očekuje da u svome krilu uvijek ima ljudi koji su spremni biti "Božji ljudi". Oni će biti vođe drugima, bit će duhovni vođe slični apostolima.

WHAT NEW CHURCH MOVEMENTS EXPECT FROM SPIRITUAL LEADER

Summary

New church movements today are a sign of the working of the Holy Spirit in His Church. Being that sinful men make up part of them, they are in danger of going off in wrong directions. For that reason it is necessary for them to have good spiritual leaders. The main characteristics of such a spiritual leader would have to be: a broad experience of the faith, a faith witnesses by life, prayer, and openness to prophetic inspirations. He instructs, consoles, and makes judgments. He teaches others how to live in obedience to God's word and how, at the same time, to live in complete freedom. This, of course, does not mean that either the members of new church movements or their spiritual leaders are allowed to feel like some privileged class. They are only doing what is recorded in Sacred Scripture, realizing their own membership in "The People of God".